

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apere Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45.

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Starea sanitară a poporului.

Instituțiunile publice din țară au mențiunea de a promova binele public, și a crea pe sama poporului inlesniri pe toate terenurile.

Mențiunea acesta în grad mai mare o are ministerul de interne în ce privesc igiena publică, care e chemată a îngriji de asemenea condițiuni sanitare, cari se facă poporului existența mai ușor de suportat.

Tocmai acum s'a publicat de către ministerul de interne o dare de samă despre starea sanitară în țară, și cu grăză trebuie să privim la multele cazuri de mortalitate, cari între împregiurări mai favorabile s'ar pute evita.

Când vorba este de starea sanitară publică, atunci avem să ne îndreptăm privirile în mai multe direcțiuni.

La locul prim va fi bunăstarea materială a poporului spre a dispune de nutrimēt bun și suficient.

Este afacerea de căpetenie a statului să îngrijască de bunăstarea economică a populațiunei prin economii de model și prin reducerea sarcinilor publice.

La noi sunt multe de făcut în privința celei dintâiu, căci poporul nostru și acum încă în cele mai multe locuri se folosește de uneltele ereditate dela moși strămoși, și în privința acesta puțin progres putem arăta.

Sarcinile publice în loc de a scăde tot cresc, și în privința acesta ușurare nu se face poporului.

Crescerea religioasă-morală este una dintre principalele condițiuni, cari contribuie la bunăstarea unui popor.

Un popor crescut în frica lui Dumnezeu, și în principiile bisericești, nu se lasă în noroiul fărâdelegilor și al păcatelor, se scie modera, evită orice ispită, care ar fi în stare a-i face stricăciune sufletesce sau trupesce, cu un cuvânt un popor crescut în frica lui Dumnezeu e ferit de multele neajunsuri legate de viața destrăbălată.

În patria noastră nu se mai poate dice despre poporele ei, că ele și acum au acest scut puternic, crescerea în frica lui Dumnezeu.

Curentul nou introdus dela era dualismului încôce a fost cu deosebire îndreptat în contra bisericilor crestine fără deosebire de rit sau naționalitate, mai ales înse îndreptat a fost el în contra bisericești noastre greco-orientale române.

Tendența a fost de a slăbi legătura între biserică și credincioși, și prin acesta a tăia cea mai puternică stavilă, ce sta în calea tendențelor de a desbrăca poporul nostru din firea lui, de a-i desrădăcina din inimă alipirea de biserică, ascultarea de mai marii biserici, de a-i scôte din inimă credința, că numai sub scutul acestei bisericești își află el mântuirea sa, ca român ortodox.

Calculul era, că dacă se va deslega odată poporul de această biserică, atunci va urma dela sine lăpădarea de lege, lăpădarea de neam, lăpădarea de datele străbune, lăpădarea de numele eredit cu cinste dela moși-strămoși, lăpădarea de limbă, cu un cuvânt trecerea din sinul poporului nostru.

O asemenea desbrăcare de ființa proprie, o asemenea degradare a demnității omenești înse totdeauna are ca urmare inevitabilă o decadentă morală, și decadentă acesta a și intrat deja în sinul poporului nostru.

Omenii cari se lapădă de lege, ca de o haină învechită, omenii, cari își lapădă cinstitul nume, care li-a rămas sfântă moștenire dela strămoși, omenii, cari își schimbă și legea și neamul și convingerile după cum suflă vântul, omenii aceia de regulă sunt cei mai decăduți și trupesce și sufletesce.

Destrăbălarea acesta a societății omenești începe a se manifesta. Cu ea a dat mâna sărăcia, tot soiul de lipsă, tot soiul de plăceri trupesce niertate, și stricătoare de viață, căci semidoții, cari sciu ungurește câteva cuvinte din contactul ce l'au avut fie la miliție, fie la finanți, fie la gendarmerie în un an sau doi, după ce vin în comuna lor natală, nu mai voiesc să scie nici de biserică, nici de post, nici de viața în curățenie și frica lui Dumnezeu, care a fost scutul puternic al părinților lor chiar și în timpurile iobăgiei, care a făcut de poporul nostru era și mai bogat și mai întreg și trupesce și sufletesce pe acele timpuri.

Reul acesta trebuie lecuit din temelie. Dacă nu se va urma astfel, decât nu se va restui întru toate influența binefăcătoare a bisericești cu toate binefacerile ei, bôla actuală nu se va pute cura nici cu medici cercuali, nici cu medici comunali, nici cu cursuri de igienă pentru preoții și învățătorii dela sate.

Simțim prăpastia înspăimântătoare a acestui reu, mai ales o simțim noi, cei-ce am crescut în viața simplă dela sate, când în inima poporului era în-cuibată frica de Dumnezeu, când un cuvânt al preotului, al acestui bun părinte al poporului nostru, făcea minuni în mijlocul poporului.

Ați poporul numai din întâmplare mai dă față cu părintele seu sufletesce.

Dacă bunul Dumnezeu i-a binecuvântat familia cu un prunc, poporul în locul prim e îndrumat la matriculantele statului, cu care poporul nu se poate înțelege; dacă bunul Dumnezeu a voit să îndrepteze pașii tinărului român la părinții unei fecioare, spre a o cere de soție, la locul prim trebuie să mērgă la matriculantele statului, care nu va dice din duhul inimii sale: mergeți și în casa Domnului, căci casa Domnului e pusă la locul din urmă, un feliu de Cenușoacă după eșarpa ce a colorită.

Dacă bunul Dumnezeu chiamă la sine vre-un membru din sinul familiei, nu servitorul bisericești e chemat a da mângăiere, căci la locul prim trebuie să intervină tot matriculantul.

Sunt aceste lucruri, cari slăbesc legătura dintre biserică și popor, dară cari nu pot substitui influența binefăcătoare, care biserică o a eserciat, până când ea a fost în contact la toate ocașiunile cu poporul.

Resultatele se vād în rapôrtele ministrului despre igiena publică din țera noastră.

Reul va cresce în proporțiune cu înstrămarea poporului de biserică, în proporție cu scôterea lui de sub scutul puternic al bisericești.

Cu deosebită bucurie aducem la cunoștința publicului nostru, că în starea sanitară a Escelenției Sale I. P. S. D. arhiepiscop și metropolit Miron Romanul a intrat o îmbunătățire, și sperăm că bunul Dumnezeu îi va reda sănătatea și îi va lungi firul vieții pentru binele bisericești noastre naționale.

Brașov 1/13 Oct. 1898

On. Redacțiune!

Vin a ve aduce la cunoștința un act de mare însemnătate al bisericești S-tului Nicolae.

În ședința din 27 Sept (9 Oct.) a comitetului parochial s'a decis intențarea procesului contra Statului Român în scopul desdaunării bisericești S-tului Nicolae pentru moșile și emolumentele care în puterea a 26 chrisôve domnesci le-a avut în România, recunoscute de statul român și prin faptul că pe acest titlu chiar prin legi a fost asigurat o rentă anuală bisericești noastre, pe care înse de câți-va ani încôce nu o mai liberază, dar carea în forma de până acum nici guvernul nostru nu permite să o mai ridicăm.

S'a ales și o comisiune care se aranjeze actele cu cari apoi un delegat al parochiei, provădut cu plenipotența necesară, va pleca la București, ca se angajeze advocați pentru purtarea procesului.

Inceputul s'a făcut deci din partea celor competenți ca biserică S-tului Nicolae se devină în folosința negenată a averei sale din România și sperăm că toți factorii, dela cari atârnă resolvirea acestei cauze, vor nisui ca dreptatea să triumfeze.

S'au făcut dispoșiții ca și D-vôstră să căpătați în copie spre publicare, cele 26 chrisôve domnesci, pe cari își basază biserică S-tului Nicolae pretenșiunea față de România.

Un răspuns „Unirii“.

— Scrisôre din București. —
(Urmare.)

Dice mai departe Philoteul „Unirii“, că în contra nulei moralități în școli în Țară, ar „trebui remedii radicale“, pe care numai biserică le poate face, „dar biserică ortodoxă nu se ocupă de așa ceva, și chiar dacă s'ar ocupa, puțin ar folosi, căci unde nu este spiritul adevărat alui Christos, acolo zădărnica este totă ostentă.“

O astfel de insultă infamă la adresa bisericești țării, numai față de prea ospitala și prea liberala Românie, își poate permite un om ce locuște în capitala ei.

Biserică nu se ocupă cu „așa ceva“? Dar noi știm cum astă iarnă în Senat, când era în dezbateri legea învățământului secundar, arhierii noștrii și-au rădicat cuvântul pentru introducerea de reforme salutare învățământului religios și moralității școlarilor: și că după noua lege, religia și istoria bisericești se va propune în toate cele 8 clase gimn!

Noi știm iarăși, că tot după noua lege, caticheții cu școlarii în fiecare Duminecă vor cerceta biserică.

Aceste dovedesc, că biserică ortodoxă nuse ocupă de școlă? Dar, păcatele noastre, chiar ocupându-se, aceste toate nu vor folosi întru nimic, căci „unde nu-i spiritul adevărat

al lui Christos, zădărnica e ostentă“ Așa-i că ne-a'nfundat papistașul? Nu ne rămâne altceva de făcut, decât să trecem la biserică cu spiritul adevărat al lui Christos (de bună sēma cea catolică), ori la „unație“, ca așa reformele aduse să nu fie zadarnice...

Dar stăruitorii noștri ômeni ai școlei, onoratul cler și credinciosul popor, nu înțeleg acesta, și nici nu știu cum bunul Ph. ne muștră: „Când o vor vedea ôre acesta frații noștri? Vor vedea-o la timp, ori când va fi prea târziu? La tot cazul a lor este răspunderea înaintea lui D-șeu!“

Cetitorii d-vôștră pôte își vor dice: Iezuitism! ori mănăcărime de penă papistașescă iar eu dice: după Ph. tôte ar fi bune 'n țara acesta, dacă noi am sâruta papucii „infalibilului“ părinte din Vatican...

Pentru un moment Ph. ne părăsesce pe noi și sare la Românii Macedoneni, pentru care a aflat mijlocul de ai ferici: catolicizarea, ori măcar sfânta „unație“ cu „maica Roma“.

Ei, păcatele noastre și păcatele vôștre legion de „diplomați“ europeni, care n'am știut și n'ați știut ce putere supranaturală este „sfânta unație cu maica“... O știți acum?

Numai sfânta unație pôte distruge mărul discordiei dintre Aromâni, Bulgari și Greci în mult cercata și certata peninsula Balcanică care face Europei întregi atâtea griji! Să trecă la unire Aromâni, și atunci vor progresa — naționalicește. Soluția Ph-lui e simplă: să părăsescă Aromâni ierarchia grecescă și să trecă sub episcopia unită Bulgară!!! Strașnic lucru! Ca și cum Bulgarii n'ar avea aceleși interese naționale în Macedonia ca Românii și Grecii, și s. unație li va face să ajutoreze pe Aromâni a lucra și a se ridica naționalicește!

Ca încheere — dice Ph. — ar scrie ceva despre viața bisericești de aci, dar pe aci nici de leac nu-'s foi bisericesci, și nime nu se ocupă cu scrierea lor. Blam intenționat! Noi cunoșcem foi bisericesci, ca: „Biserică ortodoxă“, „Școala și Biserică“, „Văitorul“ și altele; dar cum altfel ar descredita Ph. pe „frații săi ortodocși“ înaintea coreligionarilor să din Ardeal, de cât prin calumnie?

Dice că ministrul de culte ar fi trimis o circulară eparhiei, ca să-și dea avsiul asupra îmbunătățirilor ce trebuiesc aduse clerului, dar acesta nu-i decât „miere pe buzele alegătorilor preoți“ în vederea alegerilor comunale. Noi știm însă, că n'adunarea de primăvară a Sfântului Sinod al României, s'a desbătut acest lucru. Relativ la viața bisericești știm: că sf. Sinod a ales o comisiune în frunte cu P. S. S. episcopul Silvestru de Huși, ca să supravegheze o nouă ediție de cărți bisericesci; că literatura bisericești sporește mereu, și țilele aceste cu toții am putut vedea prin țiare cum-că I. P. S. S. Metropolitul primat Josif a edat o lucrare proprie bisericești de merit, anume opul „Viața și doctrina Sfântului Vasile Arhiepiscopul Cezariei-Capadoției“, lucrare de mare interes științific bisericesc.

Aștea tôte însă nu le știe Ph. cel închis între zidurile catolice.

Și cu acesta am terminat!

Sfătuiesc însă pe Ph. să se ferescă a face confesionalism între noi, căci atât ne va mai trebui! Și apoi nu-i bine nici frumos să porți dușmănie și să blamezi pe niște frați de sânge, cari dau ospitalitate și toleranță ori cărei confesiuni.

Cât despre scriitorul acestor rënduri, el n'a voit altă decât să lămurescă pe cei înșelați, și să facă atent pe ori și cine a nu-și bate joc de credința strămoșescă a noastră, că nu vom suferi-o în tăcere.

Mulțumindu-vă St. Dle redactor, pentru îngăduința ce veți da acestor șire în colonele „Telegrafului Român“, Vă rog să primiți devotamentul ce vă păstrează, îndatoritorul:
Alexe.

Revista Externă

Conferența de desarmare.

După cum se anunță din Petersburg, conferența de desarmare propusă de Țarul Nicolae se va convoca la începutul lui Ianuarie 1899, și anume în Petersburg.

Regele Sârbiei la Viena.

M. Sa Impăratul Francisc Iosif a primit în 10 Oct. n. la amădi pe Regele Alexandru al Sârbiei, care sosise la Viena cu scopul principal de a primi o audiență la M. Sa. După amădi M. S. a înapoiat vizita Regelui Alexandru, care a plecat séra la Belgrad.

Pacea cu America.

Incheierea păcii dintre Spanioli cu America, încă n'a ajuns la punctul final: subscrierea contractului de pace. Delegații ambelor puteri tot pertracteză la Paris.

Delegații americani fac mereu pretențiuni nouă, cari de cari mai crude, pricinuid nouă și nouă dureri bietților trimiși spanioli și națiunii lor întregi.

Mai nou au declarat, că luând în samă Cuba și Portorico, nu vreau să recunoscă și să preieie și datoriile făcute de Spania pentru aceste insule, datorii între buinătate pentru fortificări și felurite instituțiuni, și cari aveau să se amortizeze tot din venitele insulelor.

Acum instituțiile rêmân Americanilor, iar Spania se plătescă mai departe datoriile ce le-a făcut de le-a realizat.

Din tractul Geogiului.

Sfințirea bisericii din Cerțeș.

În 11/23. October a. c. se va sevărși sfințirea bisericii nou edificată în comuna Cerțeșul-superior (tractul protopresbiteratului Geogiu) prin delegatul arhieresc, asesorul consistorial și protopresbiterul Sibiiului, Preanonatul Domn Ioan Papiu, la care se invită cu totă stima toți binevoitorii și ajutătorii acestei biserici.

Totodată, acei P. T. Domni, cari au primit liste de colectare spre scopul acoperirii speselor cu sfințirea bisericii, sunt cu totă stima rugați, să binevoiască a le retrimite fără amânarea și cu ori ce rezultat.

Iar deoecre cu această ocaziune se va ținea și adunarea generală anuală a Despărțământului VIII. al Asociațiunii pentru literatură și cultura poporului român, toți acei P. T. Domni, cari voesc a lua parte la banchetul ce se va aranja, sunt rugați să binevoiască a se însinua de timpuriu la președintele comitetului arangiator dl Petru Gabor, preot în Cerțeș, spre orientare.

Conferențe învățătorești

Conferența dela Deva.

(Urmare.)

Marele regenerator al școlii române confesionale a înțeles, că școlile înființate și organizate vor corespunde mai cu succes sublimului școlii „de a descoperi pre Românii transilvăneni din adâncul lor somn și a-i trage cătră tot ce e adevărat, plăcut și bun“, numai dacă vor avé învățători, nu numai zeloși, ci și cualificați, așadar: organe vrednice pentru a răspândi razele luminei până în straturile cele mai de jos ale țărânelor române.

Pentru a înzestra învățătorii—singur armată recunoscută de civilizație (Victor Hugo) — cu cualificațiune teoretică, a înființat și organizat seminariul pedagogic din Sibiu, ér pentru a-i da ocaziune a se perfecționa întruna, pentru a-l face artist în chemarea sa, precum în teorie, așa și în practică, a inițiat conferențele învățătorești.

Instituțiune de mare importanță culturală sunt conferențele învățătorești, deoecre ele pelângă că dau învățătorimei posibilitatea de a cunoșce progresul de pe terenul culturii generale, o ajută tot odată de a se perfecționa în continu, înalându-se treptat la nivelul intelectual-moral al învățătorilor poporelor mai înaintate în cultură și mai favorisate de sorțe, și prin acésta a corespunde cu deplină domnitate chiemărei nobile, dar grele: de a lumina mintea tinerimei și astfel a reforma omenimea.

Instituțiunea acésta a conferințelor învățătorești e cu atât mai indispensabilă pentru învățătorimea noastră în present, deoecre o pelângă că satisface așteptărei societății, de a crește generațiuni tot mai vrednice, tot mai cu interes față de tot ce e nobil, bun și frumos, ea—învățătorimea—trebuie tot odată se fie bine informată despre tot ce privește învățământul și sorțea proprie și prin conlucrarea ei armonică să dea viață instituțiilor prea înțelepte și să păzescă biserica și școlă de ori-ce amestec străin, pururea stricacios liberei noastre desvoltări.

Scopul conferințelor învățătorești a fost On. Conf., să ofere învățătorilor ocaziune de a se consulta asupra intereselor educative ale elevilor, a se instrua reciproc și a se perfecționa într'una în principiile didactice-metodice și prin acésta a răspândi cultura generală asupra tinerimei și a poporului român. Acest scerp pus de însuși inițiatorul Marele Andreiu e evident atât din instrucțiua dată pe séma învățătorilor școlălor primare la an. 1862 (Nr. cons. 45/862), cât și din inviațiunile și cuvântarea adresată comisariilor consistoriale însărcinați cu conducerea conferințelor învățătorești din anul următor (Nr. cons. 41 și 43/863) — și nu pôte fi altul nici al celor presente.

Conferențele învățătorești ținute la anii 1863 și 1864. au avut astfel de efect, încât congresul național — bisericesc din an. 1868 le-a întrodus în Statutul organic (§-130) — legea fundamentală, conform căreia biserica gr-or. română din Ungaria și Transilvania, ca biserica autonomă și regulată, administrează și conduce independent afacerile sale școlare.

Din conferențe au rezultat: cursurile conferențiale supletorie de câte 18 zile, întroduse la an. 1874 și în urmă: reuniunile învățătorești decretate pe la an. 1878, în cari s'au contopit cu timpul și conferențele.

Înfluința binefăcătoare a acestor feluri de întruniri asupra culturii și perfecționării învățătorimei noastre, Vă este cunoscută. Drept dovadă servește și numărul considerabil în care D. Vóstră V-a-Ți adunat la acésta conferință.

Necesitatea de a ne întruni și consfătui e în present și mai imperativă, deoecre numărul elevilor și al învățătorilor crește an de an. Voiu să aduc de exemplu numai comitatul Hunedoara, pe al cărui teritoriu se estinde cercul Devei, care deși până bine de curând strălucia pe mapa culturală ca un punct negru (întunecimea era caracteristica lui), totuși uumără 242 școlă române, dintre cari 204 sunt gr. ort. (38 gr. cat.), pe cari le cercetează peste 50% (20,637) din numărul total (39.961) al băeților obligați a cerceta școlă Chiar și împrejurările și reformele continue, ce se fac pe terenul instrucțiunii ne constring a ne întruni și consfătui.

Esperința a dovedit, că abaterea dela baza sancționată ne-a făcut conlucrarea, consfătuirea și întrunirea imposibilă. Ni s'ar fi luat posibilitatea de a ne consfătui asupra mersului învățământului, asupra metodelor mai practice, asupra reformelor puse la ordinea zilei, precum și asupra tuturor întrebărilor pedagogice, din cari rezultă progres cultural pe terenul școlar și perfecționare pentru învățători. A abdice de aceste de dragul unei nimirii și a rêmâna indiferenți față de cauza culturală, ar însemna regres, mórte de bunăvoie, a cărei dor fie departe dela învățătorimea școlălor gr. or. române din acésta patrie!

La muncă fraților învățătorii! Desceptese interesul, dispară indiferentismul, nepăsarea din noi, față de chestiunile vitale ale educațiunii, instrucțiunii, precum și față de ori-ce mod de întruniri învățătorești, Devisa noastră se fie: totul pentru cultura, eđucațiunea noastră!

Starea faptică a școlălor și învățătorilor nostri în deosebi și datorința de a respecta cu sfințenie Statutul organic, a îndemnat pe autoritatea supremă școlară a bisericii noastre, să restaureze conferențele învățătorești.

Nu firea conservativă a românului, On. Conferință, nu lipsa de voință a înainta cu spiritul timpului, ci esperința câștigată în decurs de 35 ani, împreună cu convingerea, că numai având interesul indispensabil, pentru ajungerea — realizarea — ori cărui scop mareț, va da viață instituțiilor asigurate prin legea fundamentală a bisericii noastre, ne-a întrunit în conferințe.

Datorința ar fi avut învățătorimea — talpa educațiunii noastre — ca îndată ce a observat, că se trece peste statutul organic, ea însăși să ceră revenirea la bazele sigure depuse acolo și să pretindă organizarea conferințelor, astfel, ca ele să ne dea tot, de ce avem lipsă. Ear dacă n'a făcut'o în trecut, se ne împlineam datorința de acum înainte cu consciințositate, căci numai astfel vom pute adauge an de an câte o petricică de granit la înălțaroa solidă a culturii noastre naționale și prin acésta la asigurarea existenței neamului român. Tot prin lucrarea noastră armonică și înțeleptă vom dovedi, că conferențele învățătorești nu sunt inferioare reuniunilor și nici de preterat față de aceste.

Contra restaurării conferențelor învățătorești s'a adus între altele și argumentul, că cestiuile pedagogice nu se pot tracta în mod absolutistic, dictatorial, deci reuniuni să fie cu ori-ce preț, fie ele chiar și imitațiuni, sau rezultat al unui fals spirit de constituționalism etc.

De sigur, On. Conferință, din ródese va dovedi, care e forma cea mai potrivită, cea mai bună pentru întrunire. Dar și aceea e sigur, că dela membri, dela învățătorii atârnă ea ródese cutărei ori cutărei întruniri învățătorești să fie cele mai nobile, și astfel instituțiunea — fie ea ori-care ar fi — să devină cea mai coreșpunđătoare, cea mai practicabilă.

Sigur e și aceea, că basă pozitivă legală, sancționată, pentru a ne întruni și consfătui, avem numai pentru conferențe.

Pe acest temeiu și rêmânem neclintii, până când nu vom avé o basă tot atât de solidă pentru altă instituțiune mai bună de o asemenea natură. Dela noi atârnă, se ne organizăm în modul cel mai coreșpunđător, dacă conferința nu ne dă destulă ocaziune pentru a ne perfecționa; precum și să cerem și recomandăm chiar alt mod, altă formă de întrunire, îndată-ce suntem convinși, că e mai sigur, mai bun mai practicabil decât sistemul de conferențe.

În ce privește însă modul exprimării convingerilor, asigur pe fiecare dintre membrii acestei On. Conferențe, că numirea de „conferință“ sau „reuniune“, nu va împedea pe nimeni în libertatea sa. Îndrănescă numai fiecare și facă obiect de discuțiune ori-ce chestie pedagogică, menită a contribui la promovarea cauzei culturale a poporului român și a binelui patriei și bisericii și în deplină libertate, palam et publice ne vom lumina unii pe alții asupra ei.

Să nu credă nimeni, On. Conferință, că cestiuile pedagogice sunt deslegate îndată ce au vędut lumina zilei în cutare revistă de specialitate — la noi puțin cetite. Ele trebuie discutate în întrunirile noastre, trebuie să ne luminăm reciproc asupra-le, căci numai astfel ne vom pute câștiga desteritatea, iscusința de a le preda și practica cu succes.

E o mare binecuvântare pentru școlă și învățătorimea noastră, ce-i drept, că avem „Fóia pedagogică“, redactată de băbății cei mai luminați în ale pedagogiei, în care pe lângă teorii și principii se publică și numeroșe lecțiuni-modele, practice. Totuși se nu credem, că cauza școlară e salvată, măntuită, dacă numai câțiva își fac datorința. Unul fiecare dintre ostașii civilizațiunii trebuie să fie la postul seu, să fie apostolul culturii sale naționale, deoecre numai astfel putem spera, că numeroșele chestiuni de pe terenul educativ-didactic metodice se vor apropia de deslegarea lor.

Să avem încredere deplină în autoritatea supremă școlară, care priveghéază neconștient asupra școlălor noastre confesionale, să

fim siguri, că a avut motive temeinice. când a revenit la conferențele învățătorești, și să sperăm, că ne va da și asigura și altă formă de întrunire, îndată ce se va afla vre-una mai bună și mai coreșpunđătoare pentru promovarea intereselor educative ale școlii și învățătorimei.

Progresele ultimilor 50 ani se nu ne amăgească nici un moment. Suntem încă departe de a fi făcut totul, din contră: avem încă mult de făcut. Să privim numai la alte popóre, cu cât zel lucră la cultura lor proprie. Ele deja nu se mulțănesc, ca se se alegă din cele învățate în școlă numai cu cetitul și scrisul, ci nisese să și aplice învățătura, ca astfel școlă să le servească de conducător pentru viață. De aci se esplică cum colo — la alte popóre — spiritul de asociare, întreprinderile comerciale și industriale, agriculturi și ceialăți rami ai economiei fac progrese mai mari ca la noi.

Timpul nostru pretinde mai imperios ca ori-când, ca școlă să ne dea directive și pentru viața practică, ca astfel să se dovedescă și la noi maxima: Non scholae, sed vitae dicimus.

Nu mai învățând pentru viață, învățătura noastră va deveni un capital roditor pentru popor și isvor de fericire. Acésta problemă școlă și învățătorimea noastră o va rezolva mai cu succes, dacă cât mai adeseori ne vom întruni, ne vom consfătui, și ne vom învăța unii pe alții, trăgându-ne séma cu cele făcute deja precum și cu cele ce datorim a face.

În speranța, că desbaterile D-Vóstră asupra temelor dsignate de Ven. Consistor Archid., precum și asupra altor cestiuile pedagogice, ce ve-ți bine voi ale face obiect de discuțiune, încă vor contribui la apropierea noastră de scopul mareț al conferințelor învățătorești, cuprins în cuvintele: *perfecționarea învățătorimei în principiile didactice-metodice, ridicarea nivelului ei cultural în privința morală și intelectuală, precum și răspândirea culturii-generale prin educațiune asupra tinerimei școlare: declar conferința învățătorilor gr.-or. români din cercul Devei deschisă.* —

Cuvântarea acésta îngrijită a dlui comis-sar consistorial, a fost primită cu vii aclamații Trecându-se la constituirea biuroului, la propunerea membrului C. Baicu, conferența acclamă de notari pe învățătorii Toma Neamțu dela Dobra și Dumitru Mosora dela Orăștie.

(Va urma)

Din ROMÂNIA

(Micii principii). În 10 Octobre n. la 11, d. prim-ministru Sturdza a mers la palatul Cotroceni pentru a prezenta Principelui Ferdinand și Prințesei Maria felicitările guvernului, cu ocaziunea aniversării nașterii micii Prințese *Elisabeta*, care a împlinit în acésta și 4 ani.

Micul Principe *Carol* este la 3/15 Octobre, adică și, de 5 ani.

(Incheierea manevrelor). În 10 Oct. n. nainte de amiază a avut loc, la Roman, în prezența M. S. Regelui Carol defilarea trupelor cari au participat la manevre. Trupele erau aședate pe câmpul Romanului, lângă satul Carol, pe șoselele Roman-Gadiți și Roman-Luța.

M. S. Regele a trecut mai întâiu în revistă trupele, în mijlocul uralelor soldaților, apoi începu defilarea, care a avut loc sub comanda d-lui general Iarca, comandantul corpului IV de armată, în ordinea următoare:

Vânătorii; regimentele 12, 25, 13 și 14 de linie; balalionul 2 de geniu; regimentele 15, 27, 16 și 29 de linie; regimentele 8, 12 și 4 de artilerie; regimentele 2 și 4 de roșiori; regimentele 7 și 8 de călărași; oficerii și serviciul sanitar.

Ținuta trupelor a fost escelentă. La acésta paradă, M. S. Regele era însoțit de A. S. R. ducele de Saxa-Meiningen, cum și de toți trimișii specialiși atașării militari străini.

Publicul a fost cât se pôte de numeros, iar timpul frumos.

După defilare M. S. Regele s'a întreținut, cu d-nii generali și atașați militari străini, făcând critica manevrelor, iar la ora 1 din zi Maiestatea Sa a plecat la gară, unde era de față o mare mulțime, care a aclamat forțe viu pe Augustul Suveran.

Trenul a pornit în mijlocul uralelor nesfârșite ale mulțimei, adunată pe peron.

A mers direct la Sinaia.

În stațiunile unde s'a oprit trenul regal, găurile erau pavoasate și decorate. Pretutinde-na, primirea făcută augustului Suveran a fost forțe călduroasă.

Procesul Dreyfuss

"Petit Journal" del 8 Oct. a publicat un întreg roman asupra unor pretinse dispozițiuni secrete laute de guvernul francez pentru a aduce pe Deyfuss pe sub ascuns din insula Dracului la Paris, unde până la hotărîrea noului tribunal de răsboiu, ar fi internat în închisura militară din Mont-Valérien. Ministrul coloniilor însă desminte știrile acestea.

După cum se afirmă în cercurile guvernamentale parisiene, înțegă acțiunea în afacerea Dreyfuss va fi lăsată Curții de ca-sație, care nu-și va da hotărîrea numai în ceea-ce privește pe Dreyfuss și procesul acestuia, ci și în chestia urmării unei persoane, cari din actele înaintate Curții supreme, par a fi vinovate.

Că între acte există falsuri, nu mai e de discutat, și e sigur că colonelul Henry, care abia putea să scrie, nu pôte fi considerat ca autorul nemijlocit al tuturor falsurilor.

Francia va cere Angliei arestarea colonelului Eszterházy și estradarea lui.

Căci tot mai mult apare, că el ar fi unul dintre principalii inovatori în înțegă chestia Dreyfuss. El a vinovăsit în înțegă scop, ca în Anglia să vândă secretele, ce spunea că le știe, în iritanta chestie. După ce a fost asigurat, că va primi bani pentru destăinuirii, căci diarele mari i-le vor plăti, — a plecat. Acolo a declarat apoi, că autorul *borderneau*-lui, actul presintat publicului ca cea mai tare probă de vinovăția lui Dreyfuss, — este el însuși, Eszterházy!

Cu astfel de „desveliri“, face senzație și — parale.

Noutăți.

O școlă cu 40,000 fl. Comitetul parochial gr. or. român din Elisabetinul-Timișorei a hotărît în ședința sa del 9 Oct. n. zidirea unei școli nouă, cu un preliminar de 40,000 fl. Lăudabilă faptă!

Episcop sârbesc în ospiciu de alienați. Episcopul sârbesc din părțile Baciului, German Opașciu, a fost transportat în zilele trecute la Viena într'un ospiciu de alienați. Numitul prelat în vîrstă de abia 40 ani — de altfel om talentat — în timpul din urmă a arătat nisece simptome într'ose ale morbului de creeri. Așa, aghi-vară curi'ne sinod al bisericei sale a respins o propunere cu acea motivare, că nu se pot face propuneri acum când e prea cald. „Omul preste tot e bine să se desvețe de a face propuneri“ — diise episcopul Opașciu. La o altă ceasiuna a declarat, că va pune sfîrșit abuzului cu facerea de propuneri așa, că de aci înainte ori-ce propunere s'ar face, va respinge-o fără nici o motivare... Într'un rînd și-a început vorbirea în limba unghurească, a continuat apoi diicerea a două sârbesce, a treia nemțesce, ér a patra în limba croată.

Ca locuitor al nenorocitului episcop, patriarchul *Branovicu* a denumit pe arhimandritul mănăstirii Covil, *Anatolie Iancovicu*, care și-a ocupat depa oficial —

Esportul carbunilor dela Petroșeni. Cărbunii de pétără dela Petroșeni (com. Hunedorei) se transportează în cătățimi tot mai mari spre România și din România mai de parte. Despre proporția esportului acestor mine, ne putem face idee și din măsura, că singur pentru România, la privați și la căile ferate, s'au transportat în jumătatea primă a anului înaint, 375,000 măzi metrice.

Canal navigabil, între Pesta și Segedin. Se contemplă tăierea unui canal navigabil, care să împreune apele Tisei cu a Dunării, între Segedin și Pesta. Canalul ar fi important și prin faptul, că ar ușura udarea pustei de pe *Alföld*. Dela el s'ar trage în laturi o mulțime de canale mai mici, cu scop de a uda prin ele pusta cea lip-sită de apă.

O societate engleză să află de mai multă vreme în părțile locului, ștudiind relațiile, spre a se hotări să cêră concesiunea de a întreprinde lucrul.

Societatea de lectură „Ioan Popasu“ a ștudenților dela Gimnasiul rom. gr.-or. din Brașov, s'a constituit pentru anul școlar 1899/99. precum urmăză: a.) Comitetul: Vice-președinte: I. Șortan, șt. cl. VIII; Secretariu: G. Tulbure, șt. cl. VIII; Vice-secretariu: T. Suci, cl. VII; Cassar: I. Nemeș, cl. VII; Controlor: C. Poteová, cl. VIII; Bibliotecar: G. Tocit, cl. VIII; Vice-bibliotecar: G. Gërda, cl. VII; b.) În comisia literară: V. Banciu și D. Stoica, șt. cl. VIII; I. Minea și C. Moga, cl. VII; c.) În comisia bibliografică: G. Todica, cl. VIII; I. Găvrus, cl. VII.

Spiritual gr.-or. la penitențiarul din Gherla, în locul d-lui T. V. Gheaja, actual protopresbiter la Hațeg, a fost numit de ministeriu la propunerea venerabilului nostru consistoriu, dl *Gavril Hango*, presbiter, eozon seminarial.

Nați-o frântă, că ți-am dres'o! „Nu voi muri, căci grație îngrijirii părinților patriei, am mijloc de scăpare, am medicină gratuită!“ — așa va fi esclamat de sigur bietul bolnav sărac, care nu-și pôte permite luesul de a cheltui și pe medicină, — aușind despre legea mai nouă, după care începând cu 1 Ianuarie 1899 medici anume autorizați spre această, vor puté prescrie medicină gratis pentru morboșii săraci, în contul fondului sanitar regnicolar. Nu vè prea bucurăți însă, bieți moșteni ai lui Jov, căci ministrul unghuresc de interne nu așteptă, ca să beneficiați de acest fêt mai nou al legislațiunei! El omoră speranțele voste prin ordinul seu mai recent, prin care înjumătătesce acest beneficiu, însirând la vre-o 141 soiuri de medicamente, pe care nu le plătesce fondul sanitar nici la prescrierea medicului. Și e nostim ministrul în tendința lui de „economisare“. Intre cele 141 soiuri de medicină sunt par'că anume alese tôte medicinile cele mai neapèrate într'uind vindecarea bôlelor, căci într'adevăr rari sunt morburile la cari se nu trebuiesc: chinină, ricin, bismut, morfiu, belladona, etc. pe cari ministrul spune că fondul sanitar nu le plătesce! Medicul deci bine să grijască la facerea recetei, se nu scrie vre-un element fie dintre cele 141 oprite.

Cununie. Dl Traian Păcală din Galați face cunoscută cununia sa cu Domnișora Eugenia G. Ludu din Preșmer. Actul religios se va celebra în 3/15 Oct. în Biserica gr.-or. din Preșmer.

— Dl Romul Vrăciu, inv. în Poiana, și sêrbéză în 4/16 Oct. cununia cu d-șora Ana Dobrotă din Poiana.

Zola în Fiume? Unele diare pretind a ști, că romancierul frances Emil Zola, fugit dinaintea osândeii ce-l aștepta pentru atitudinea sa în afacerea Dreyfuss, s'ar afla actualmente în Fiume, firește în strict incognito. Se spune că a sosit aci cu vaporul „Hungaria“ ce venea din Dalmația. Știrea e greu de controlat, dar atâta se afirmă hotărît, că pe vaporul „Hungaria“ era un passenger în care forțe mulți țînă a fi recunoscut pe Emil Zola.

Nu săriți din tren, nainte de-a se opri de tot! Au și pe la noi mulți obiceiul reu, că sar din tren deja nainte de-a se fi oprit el de tot. Acesta e un lucru primejdios și celor ce nu vor să se lase de el, servescă-le ca „memento“ următoreea tragică întâmplare pe care o cetim în „Drapelul“ del 11 Octobree:

„O mare nenorocire s'a întemplat eri în gara Iași, — spune numitul diar. „La ora 5 și 15 p. m. întră în stație un tren de marfă ce venea dela Vaslui. În-

tr'un vagon se afla și d. Duschek, șef grădinar la pepiniera dela Ciurea, aparținend di-rectiei căilor ferate. În dreptul cantonului de lângă stație, d. Duschek sări din vagon, cu scopul de a părăsi trenul cu căți-va pași înainte de peron, ast-fel cum obicinuia să facă în tot-deauna. În acest moment însă intra în gară trenul de la Ungheni. Nenorocitul grădinar era perdut, se pare că vèduse pericolul ce-l amenința și voia să dea înderēt, dar era deja prea târziu. Grătărul trenului îl trânti jos și trenul trecu peste dinsul.

Panica în stație era mare. Cei d'întâi la fața locului au fost d. Ulrich, șef de stație și comisarul Sion. Lumea se apropia de locul sinistrului și se retrăgea îngrozită de spectacolul ce avea înainte sa! Un lac de sânge, în mijlocul căruia zăcea trunchiul nenorocitului despărțit de restul corpului, iar capul era strivit. Imediat sosită la fața locului d. procuror Lefter Dimitrescu și d-r Bogdan. După o scurtă anchetă corpul a fost transportat la Morga Sf. Spiridon.

Din informațiunile culese la fața locului, s'a aflat, că Duschek avea rēul obiceiul de a sări din tren în tot-deauna și a nu voi să aștepte oprirea trenului. În dese rēnduuri atāt d. Uhrlich, cât și ce-i'alți funcționari, i-au atras atențiunea, dar el nu vroia să asculte de nimic și de nimenea. Nenorocitul lasă în urma sa o soție care nici nu știe încă de nenorocirea ce a lovit-o, fiind la Viena cu trei copilași mici.

PARTEA LITERARĂ.

Încă ceva despre Pinteă Vitêzul.

(Urmare)

Să fie Pinteă Vitêzul de origine din familia Markus (ađi Marchișiu), în tōtă părerea mea exprimată mai sus în privința moștēnirii numelui de Pinteă dela vre-o rudenie a sa, nu e nici chiar verosimil, deore-ce contrađice atāt tradițiunei, cât și actelor familiei Bota respective Cupșa, dar mai cu semă tradițiunei, căci din actele ambelor acestor familii (Bota-Cupșa și Marchișiu) nu se pôte argumenta pozitiv deloc originea lui din aceste familii. Astfel trebuie să acceptăm mai mult ceea ce spune tradiția despre originea lui, decât cele ce aflăm în actele respective.

Cum și a schimbat Pinteă Vitêzul numele original familiar în Pinteă, acesta, prin deducțiuni din alte acte vechi, ce le am la îndemână, o cred posibil numai în chipul următor:

Familia Bota de Hollomezó a căpētat diploma de nobilitate pe numele impetratorilor Mateiu, Costin și *Copșa* Bota. Nu mult însă după nobilitație, descendenții lui Copșa se lapēdă de porecla Bota și iau pe cea de Cupșa. Acesta se vede dintr'o genealogie fără dat și dintr'o sentență a Tablei regesci din Murēș Ozorheiu dela anul 1800, fiindcă schimbându-și numele, li se trăgea la îndoială originea de nobili.

Alt cas. Familia Demjén de Hollomezó a primit nobilitatea pe numele preotului Ignat, și iarăși nu după mult tēmp, descendenții acestuia se lapēdă de porecla Demjén și acceptază pe cea de Pop după caracterul oficios al primului impetrator, așa că ađi nu sciui să se mai afle cineva în Magógea cu porecla de Demjén, până când cu cea de Pop se află mulți.

Afară de astfel de schimbări de nume, chiar în tēmplul proxim trecut s'au mai întemplat tot în această comună, că venind nisece străini în ea, ca să se bucuré și ei de drepturile nobilitare, s'au lapēdat de numele familiar vechiu, și au acceptat numele unor familii nobile, cu cari s'au înrudit prin căsătorie. Ba s'au întemplat și de acele casuri, că fiind cineva mai bine cunoscut după numele de glumă, în fine s'a lapēdat de numele cel vechiu, și a acceptat pe cel nou, impus prin opiniunea publică.

Tot așa s'a putut întempla și cu Pinteă Vitêzul.

Probabil, că l'a moștenit și acceptat dela ore-care antecesor al seu, fie din familia Markus, fie din familia Cupșa respective Bota, dar eu cred, că din cea urmă.

Despre frați ori surori ai lui Pinteă, tradițiunea din comuna lui natală nu scie nimic.

Ce-i drept tradiția din comună spune, că Pinteă ar fi avut un frate cu numele Alexă, carele a avut nisece căsă la hotar, anume la Poiana Cocului, numite Cășile Cup-

șanului, dar mulți nu cred în esactitatea acestei tradițiuni, și au drept să nu credă, căci nu se pôte proba cu nimic, cu atāt mai virtos din genealogiile scrise existente a familiilor, cari se compuneau de comun totdēuna numărându-se numai antecesorii direcți ai numiđilor cari trăiau când acelea se compuneau, iar în acestea nu se amintesc decât un singur Pinteă, care însă a lăsat eređi după sine, până când sciut este, că P. V. n'a avut următori după sine.

Numitul Teodor Crăciun amintit de dl I. P. R. după dl Nilvan, care a bătut pe tătari la a. 1707, pôte să fie identic cu acel Teodor Pintje, fiul popi Gregoriu Markus pomenit în diploma mai sus menționată, și tot acela a putut să-i fie lui Pinteă „fértat“, adecă „frate de cruce“, dar frate în sens propriu diș, nu i-a potut fi, ci cel mult o rudenie ore-care mai de aprópe ori mai de departe.

A învățat și sciut Pinteă și ceva carte, nu e probabil, deorece întreaga lui tinereță și-a petrecut'o ca servitoriu, iar după ce s'a apucat de haiducie și a intrat cu fêrtații lui în oștea (curuții) lui Rákoczi luptându-se alătorea cu el în contra nemților, (lobonților) nu va fi dat pela scolele mănăstirilor (căci astfel de scole erau puține pe atunci), decât ca se gusté și el câte odată din vinurile cele vechi ale călugărilor burduhoși și roșii la nas.

II.

Casa unde s'a născut Pinteă Vitêzul.

La acest loc înainte de tôte trebuie să rectific pe dl Victor Onișor, carele într'o disertatiune a sa cetită în ședința del 26 Ianuarie 1894 a Societății „Petru Maior“ din Budapesta sub titlul: „Pivnița lui Pinteă“ și publicată în Fôia „Tribunei“ din 20 Februariu (3 Martiu) 1896 Nr. 30, diice:

„Locul nascerei sale, cum ne spune și cânt-cul, e satul Mogoagea din ținutul Chiorului. După cum mi-a povestit un fost coleg al meu în gimnasiu, de loc din părțile acelea, casa părintească alui Pinteă și astăzi s'ar afla acolo, la un loc din cele mai pitoresci din sat, în apropierea casei este o stâncă gigantică, ce se ridică în înălțime.“

Comuna Magógea, cum o exprimă poporul, și nu Mogója ori Măgoagea, cum vedem că figură destul de schimonosit chiar și prin actele oficiale, nu se află în ținutul Chiorului, ci în ținutul Deeșului. În apropierea casei unde s'a născut Pinteă, ba nici chiar în comuna întreagă, ci numai la marginea hotarului de cătră nord câteva spălătoci prin apă, nu se află nici o stâncă cu atāt mai puțin vreo stâncă gigantică, ce s'ar ridica în înălțime.

(Va urma.)

Pentru economii nostri.

(Mașină de sēmēnat).

Vestim pe economii români din comunele de pe teritorul comitatului nostru, unde până acum nu se folosete mașina de sēmēnat, că subsemnatul comitet central este aplicat a da în mod gratuit spre folosire mașina de sēmēnat.

Ce-ice doresc să folosescă acestă mașină să se adreseze subscrisului comitet cu posibilă grăbire.

Mașina se ia în primire în Sibiu și are să fie transportată la fața locului și înderēt pe cheltuala proprietarului ce o cere și care are să garanteze pentru înapoierea mașinei în timpul hotărît de comitet și în stare bună. În cerere să se arete și timpul, de când și până când voiește să o folosescă.

Dacă în comuna unde se va duce mașina nu se află om priceput la cârmuirea mașinei, comitetul își rezervă a angaja de aici un om priceput și pe cheltuala celui-ce o cere.

Ar fi de dorit, ca fruntașii din comunele interesate să iee înțelegere în acestă afacere și cererile să se facă într'una pentru mai mulți proprietari.

Sibiu, 5 Octomvrie n. 1898.

Comitetul central al „Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiu“.

Dem. Comșa, Victor Tordășianu,
president. secretar.

Damasturi de mătase 75 cr.

până la fl. 14.65 de metru — precum și mătase Henneberg neagră, albă și colorată dela 45 cr. până la fl. 14.65 de metru — în cele mai moderne țesături, colorii și desigur Se expedizează la particulari franco și liber de vamă. Mostre cu întorcerea poștei. Fabricile de mătase G. Henneberg (lifel. de curte ces. reg. Zürich. [11] 8

Ad. Nr. 545/898 [188] 1—3
CONCURS.

Pentru ocuparea postului învățătoresc din comuna bisericăscă T ê m p a, protopresbiteratul Deveii, se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în fôia oficiôsă „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 300 fl., cuartir, grădină de legumi și lemne. Bani sunt parte din arunc. parte se ridică cu cuită tot la 1/2 de an dela biserică.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți a-și înainta cererile lor concursuale la oficiul protopresb. instruite conform legii din vigóre.

Vor fi preferiți cei-ace știu conduce cor, și eventual vor fi remunerați separat.

T ê m p a, la 21 Septembrie 1898.

Comitetul parochial în conțelegere cu oficiul protopresbiteral.

George Romanul,
protopresbiter.

Pălării de dame

de cele mai noută mode, precum și toți articolii din ramul modelor, oferă subscrisa în alegere abundantă cu prețuri moderate.

Cu distincă stimă
Henriette Frank,
modistă.

Strada Măcelarilor Nr. 5.
[184] 2—3

Din ori-ce librărie se pôte procura scrierea premiată a consilier. în med. Dr. Müller, apărută în a 30-a edițiune despre

sistemul nervos și sexual turburat.

Espediție franco pentru 60 cr.
în mărci postale.

Curt Röber,
Braunschweig.
[5] 36—49

Cel mai eficace MIJLOC DE CASĂ, pentru a regula mistuirea, pentru a produce o circulațiune regulată a sângelui, pentru a depărta părțile stricate și defectușe ale sângelui (condițiunile esențiale pentru susținerea sănătății) precum și pentru delutarea repede și sigură a bôlelor de stomach d. e. lipsa de apetit, rigăitul, vânturi, grăță, dureri de stomach și fôle, sgarci de stomach, îngreunarea stomachului cu bucate, flegmă, congestiuni de sânge, hemoroide, bôle femeiești, bôle de intestine este de 40 ani probat

BALSAMUL DE VIAȚĂ al Dr. ROSA.

din farmacia lui B. FRAGNER în Praga 203-III.

Acesta favorisază întreg actul mistuirii, produce un sânge sănătôs și curat și este un remediu de casa poporal probat, sigur și estins.

1 stiolă 50 cr., 1 stiolă duple 1 fl.
Prin poștă 20 cr. mai mult.

Vindecarea se face fără dureri prin influența alinătore a alifei. [50] 14—30

In doze à 25 și 35 cruceri.
Pe poștă plus 6 cr.

Atentiune! Fiecină se cêră numai preparate originale din farmacia lui B. Fragner în Praga, și se observe, ca tôte părțile învilitorei balsamului Dr. Rosa se fie produse cu alăturate marcă rotundă de sentire, asemenea tôte părțile învilitorei alifei de casă de Praga pörtă marca de sentire în trei unghiuri alăturate!

Ori-cine îmi anunță o falsificare primesc o remunerațiune!

Mii de scrisori de recunoscință stau la dispoziție spre vedere.

Depozite în farmaciile I. Török, Budapesta. A. Egger, Budapesta, apoi în Sibiu la E. Rumler, K. Müller și K. M. Herzberg.

Depozitul principal B. FRAGNER, farmacie „la vulturul negru“ în Praga, colțul stradei Spornier Nr. 203.

ESPEDIȚII CU ÎNTORCEREA POSTEI.

Pentru a înlesni și celor mai lipsiți copii de școlă procurarea de cărți didactice, ne-am decis a reduce prețurile la următoarele manuale:

Abecdar pentru școlile pop. rom. de Z. Boiu, legat dela fl. —24 la fl. —20
Aritmetica de V. Roman leg. dela fl. —40 ” ” —30
Carte de cetire I. de Z. Boiu, leg. ” ” —32 ” —25
” ” II. ” ” —30 ” —15
Elemente de geografie de Z. Boiu ” ” —08
Geografia de V. Roman ” ” —15
Istoria naturii și fizica de Z. Boiu dela fl. —30 ” —12
” patriotica de Z. Boiu ” ” —30 ” —12

Librăria Tipografeii archidieceșane, Sibiu.

Câștigul cel mai mare

în cazul cel mai favorabil

[185] 2—2

1.000,000 Coróne.

Consemnarea tuturor celor 50.000 câștiguri

Cel mai mare câștig în cel mai favorabil cas

1.000,000 Kronen.

Speciell sind die Gewinne wie folgt eingetheilt.

Kronen	
1 Prämie mit	600000
1 Gew. à	400000
1 ” ”	200000
2 ” ”	100000
1 ” ”	90000
1 ” ”	80000
1 ” ”	70000
2 ” ”	60000
1 ” ”	40000
5 ” ”	30000
1 ” ”	25000
7 ” ”	20000
3 ” ”	15000
31 ” ”	10000
67 ” ”	5000
3 ” ”	3000
432 ” ”	2000
763 ” ”	1000
1238 ” ”	500
90 ” ”	300
31700 ” ”	200
15650 à 170, 130 100, 80, 40	50,000 Gew. u. Pr. im Betrage 13.160,000

Cari se trag în șese clase.

In curând începe a treia mare loterie de classe reg. ung. Ea conține

100,000 și 50,000
losuri originale și câștiguri în bani

așadar jumătate din losuri trebuie să fie trase conform specificărei alăturate și prospectul de câștig este enorm de mare. In total vin treisprezece milioane 160.000 coróne spre deciderare sigură. Cel mai mare câștig în cazul cel mai favorabil

Un milion coróne.

Binevoitoare comande urgente de losuri originale cu prețul original stabilit după plan

pentru un întreg los original I. classă fl. 6.—
” o jumătate ” ” I. ” ” 3.—
” un pătrar ” ” I. ” ” 1.50
” o optime ” ” I. ” ” .75

se expedizează cu ramburs sau pe lângă trimiterea înainte a sumei. Liste oficióse se expedizează după tragere, planuri stau la dispoziție gratis. Tragerile se efectuesc publice sub supravegherea guvernului reg. ung.

Ne rugăm pentru comande cât mai curând, cel mult până la

22 Octobre a. c.,

direct la

A. Török & Co.

colectori principali
ai loteriei de classe reg. ung.

Budapesta. V. Waitznerring 4/a

Scrisóre de comandă de tăiat.

Herren A. TÖRÖK & Co., Budapest.

Ersuche um Zusendung von Original-Loos I. Classe der königl. ung. priv. Classenlotterie nebst amtlichen Plan.

Der Betrag von fl. ist per Nachname zu erheben. Was nicht gewünscht folgt durch Postanweisung. bitte zu durchstreichen

Genaue Adresse.

Orológe de buzunar americane.

Cu garanță, că nickelul nu-și schimbă colórea, construcția mai esactă și mai bună decât a celor mai scumpe.

Prețul de bucată florini 3.—

Pe lângă garanță, până unde ajunge provisiunea.

Lângă orologiu lanț argintit cu 60 cr.

Aparat de ras — automat.

Fox, fabricat veritabil de solingen, distins la multe esposiții, nu cere praxă. Tăierea eschisă. Lucru curat și comod. Scutesce de bôle de piele. Durabil și scutesce de spese.

O bucată fl. 3.—

Tăișul *** e din oțel strălucitor, celelalte părți din alpaca.

Un tăiș separat lângă el fl. 1.—

Se pot comanda la:

POLLÁK SÁNDOR, reprezentantul principal.

Budapesta, V. ker. Kálmán-utca 17.

Colectanților se expedizează la 5 bucăți, unul gratis. [183] 5—30